

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет української філології та журналістики
Кафедра історії української літератури та компаративістики

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ЕЛЕГІЙНО-РОМАНТИЧНІ МОТИВИ ПОЕЗІЇ
БОГДАНА ЛЕПКОГО»**

Виконала: студентка Ukr1-M18 групи
спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література)
Ходань Марія Ярославівна

Керівник: Починок Л.І., кандидат
філологічних наук, доцент кафедри історії
української літератури та компаративістики

Рецензент: Шулик П.Л., кандидат
філологічних наук, доцент кафедри
германських мов і зарубіжної літератури

Кам'янець-Подільський – 2019 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Богдан Лепкий і європейський культурно-мистецький процес.....	7
Розділ 2. Демократичні традиції та вплив модерного оточення на поезію митця	26
2.1. Основні мотиви лірики Б. Лепкого 20-30 рр. ХХ ст.	26
2.2. Романтичне сприйняття дійсності в поезії	34
2.3. Ностальгія як тип моральної рефлексії у ліриці Богдана Лепкого.....	42
2.4. Домінуючі мотиви в інтимній і пейзажній поезії митця	52
Розділ 3. Діалогічна позиція суб'єктної організації ліричного твору Богдана Лепкого	60
Висновки.....	78
Список використаних джерел.....	82

ВСТУП

Актуальність дослідження. Богдан Сильвестрович Лепкий – представник нової генерації українських національних провідників, що вийшла на історичну арену в кінці ХІХ - на початку ХХ століть. Донині типовою була думка, що Б.Лепкий ніколи не був борцем, як наслідок – його характеризували більше як сентиментального лірика. Проаналізувавши світогляд діяча в історичному розвитку, можна впевнено сказати, що перед нами яскравий приклад лицаря-борця за українську національну ідею, речника визвольної ідеології та творця нової української духовності.

В основі національно-патріотичних поглядів Б.С.Лепкого лежить любов до України та українського народу. На цьому незмінному тлі викреслюються думки діяча в різні періоди життя. Перебуваючи у достатньо близьких особистих стосунках з лідерами правого консервативного напрямку української політичної думки початку ХХ століття, співпрацюючи з партіями та організаціями правого полюсу, Б.Лепкий проповідував ідею Української Самостійної Соборницької Держави та виступав за утвердження християнських цінностей у суспільстві.

Однією з характерних рис Б.С.Лепкого – культурно-просвітнього та громадсько-суспільного діяча, який чітко відокремлював служіння Україні та її народові від праці в будь-якій партії, – була "надпартійність". У зіткненні між загальнонаціональними, загальнодержавними інтересами й інтересами партійно-політичними він завжди віддавав перевагу першим.

Діяльності Лепкого притаманні широкий діапазон і багатогранність. Не було жодної вагової ділянки українського культурного та громадсько-суспільного життя, в яких він безпосередньо чи опосередковано не брав би участі. Продовжуючи духовні традиції української інтелігенції у справі служіння народові, Лепкий проголосив своїм кредом "добро української культури", а першочерговим завданням – виховання нового національно свідомого покоління українців.

Богдан Сильвестрович Лепкий, на наш погляд, як ніхто інший з українських письменників, вплинув на формування національної свідомості українського народу і разом з тим української духовності. З цього погляду його поезія та історична проза, як предмет дослідження, мають першорядне значення для окреслення місця митця у національному культурно-державному відродженні.

До появи історичного роману "Мазепа" Богдан Лепкий був широко відомий серед українського читацького загалу, насамперед, як поет, автор цілої низки високопатріотичних віршів. Поезія митця була безпосереднім відгуком на національно-визвольні процеси в Україні ХХ століття. Вона відображала цілу гаму національних почуттів і пропагувала українську ідею серед найширшого загалу українського суспільства.

Лепкий-поет бачив свій обов'язок громадянина у тому, щоб своїм "словом" збудити приспану тяжким сном Україну, вивести народ на шлях волі, воскресити в ньому козацького духа. Митець протиставив сучасній недолі минулу славу, і цей контраст діяв з надзвичайною силою. Лепкий надавав великого значення популяризації героїчного минулого народу, його давніх традицій політичного та культурного життя, насамперед, часів Київської Русі та Козацької держави. Створені письменником образи Шевченка та Шашкевича, гетьманів Мазепи та Калнишевського, княжих дружинників та славних козаків стали прикладом для свідомих українців у їх праці на ниві українського відродження, у боротьбі за українську державність.

Літературознавчу основу дослідження складає науковий доробок таких учених, як Н. Білик [4; 5], М. Жулинського [28; 29], Р. Гром'яка[23], М. Ільницького[30; 31], В. Качкана[32], Ф. Погребенника [59; 60], В. Погребенника[57; 58]. Г. Сивіцького[64], М. Ткачука [73; 74; 75 ;76; 77; 78].

Стильова домінанта письменника еволюціонує від елегійного смутку, туги, журби до мажорного, оптимістичного тону утвердження ідеї вільної, незалежної Батьківщини.

Митець зачіпає важливі суспільні проблеми, над якими одвічно працюють літератори: намагання людини змінити ситуацію, в якій вона опинилася, зробити цей світ добрішим і досконалішим, відрізнити добро від зла, полегшити життєві випробування.

Недостатня, епізодична розробленість проблеми дослідження елегійно-романтичних мотивів лірики Богдана Лепкого, застосування ефективних методів і прийомів аналізу поезії митця свідчать про **актуальність обраної теми.**

Мета дипломної роботи – осмислити елегійно-романтичні мотиви у творчості Лепкого-поета, окреслити жанрову різноманітність поезії митця. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- проаналізувати пейзажну, інтимну, громадянську лірику поета, розкрити її елегійно-романтичні мотиви та гуманістичну спрямованість;
- з'ясувати вплив демократичних традицій та модерного оточення на поезію Богдана Лепкого;
- вказати на ностальгійність, милозвучність поезії митця та засоби її досягнення;
- проаналізувати діалогічну позицію суб'єктної організації ліричного твору.

Об'єкт дослідження – життєтворчість Богдана Лепкого, зокрема поезія митця.

Предмет дослідження – рефлексійно-виражальна спрямованість лірики Богдана Лепкого.

У процесі реалізації завдань застосовувалися такі літературознавчі **методи дослідження**: культурно-історичний, історико-функціональний, біографічний, типологічний, психоаналітичний.

Наукова новизна дипломної роботи полягає в тому, що здійснено всебічний аналіз поетичного доробку митця. Подальший розвиток дістало уточнення поняття діалогічної позиції суб'єктної організації ліричного твору,

а також уявлення про національно-патріотичну традицію в поетичній творчості Б. Лепкого.

Практичне значення дослідження. Матеріал дипломного дослідження визначається його спрямованістю на підвищення ефективності навчання на заняттях з історії української літератури, позааудиторних заходах, що сприяє розвитку моральних якостей філолога та людини-громадянина.

Матеріали дослідження можуть бути використаними у процесі створення навчальних програм і підручників; урахованими в навчально-тематичних планах роботи курсів підвищення кваліфікації вчителів української мови та літератури.

Структура та обсяг роботи. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 83 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок, з них основного змісту – 81 сторінка.

ВИСНОВКИ

В українському літературознавстві слушно утвердилася думка, що Богдан Лепкий розвивався паралельно як письменник і як літературний критик та історик літератури. У сфері його уваги постійно перебували і надбання І.Котляревського, Т.Шевченка, П.Куліша, Марка Вовчка та інших, і творчість його сучасників, зокрема, Т.Франка, В.Стефаніка. Відомо, що Б.Лепкий був широко відомий у слов'янському світі, сприяв ознайомленню поляків з українською культурою, передовсім своєю педагогічною працею як викладач української мови й літератури у польській гімназії, а згодом як професор Ягеллонського університету.

Богдан Лепкий, у своїй поезії особистісно виражав колективно-народне бачення та світовідчуття. Тут напрошується знайома й така проста відповідь: національний письменник межі століть і європейський водночас, що про традиційне, а можливо, й вічне прагнув говорити по-новому – з висоти духовного аристократизму, ерудиції та філософсько-містичного прозріння.

В умовах незалежної України, коли виробляється нова концепція розвитку української літератури, творчість Б.Лепкого посідає належне місце серед тих, хто стояв біля витоків літератури ХХ століття, його духовна спадщина акумулює основні тенденції художнього мислення того складного періоду – від неонародництва до модернізму.

Богдан Лепкий не виступив у літературі як готовий майстер слова. Характеризуючи творчий здобуток митця 90-х р. ХІХ ст., В.Сімович, Є.Пеленський відзначали «боротьбу з віршем, з формою», «неповні, невикінчені образи», «нев'язану» мову, «сентиментально потрактовані» конфлікти. Однак уже перші оповідання та новели Б.Лепкого привернули увагу читачів і критиків своєрідністю оповіді, пластичністю художнього малюнка, щирим, глибинним ліризмом. Ліричне самовиявлення, наявність суб'єкта оповіді, емоційність, сердечність підносили мистецьку вартість і

нарису, й новели, й оповідання, надавали цим «суто» епічним жанрам своєрідного забарвлення, що помітив І.Франко.

Маючи гідний наслідування приклад служіння інтересам громади, – батька, юнак готувався стати голосом, сумлінням народу. Широка, об'єктивна картина дійсності, відчутно забарвлена авторським ставленням. Перевага суб'єктивного давала підстави деяким критикам класифікувати Б.Лепкого як продовжувача романтиків; об'єктивна манера оповіді, нахил до «незробленості» (Д.Наливайко), природності, життєподібності зображення, аналізу та узагальнення виявляли реаліста.

Багатогранна діяльність Б.Лепкого як письменника, вченого літературознавця, історика літератури та текстолога-видавця, як культурно-просвітнього та громадсько-політичного діяча була спрямована на утвердження національної ідеї у свідомості кожного українця, у якому Лепкий хотів, насамперед, бачити патріота-соборника, гордого тисячолітніми набутками української культури та готового боротися за державну самостійність України, як запоруки дальшого збагачення духовної скарбниці української нації у майбутньому.

Богдан Лепкий належить до кола визначних громадсько-культурних діячів, які репрезентували перед світом український народ, його культуру і науку, виступали як носії національної і релігійної традиції, українських звичаїв і українського духу. Мету свого життя митець вбачав у тому, щоб відкрити Україну для Європи, і не тільки, показати світу, хто такі українці, що внесли вони як нація у духовну скарбницю європейських народів.

У прагненні до європеїзації та інтенсивного включення української культури до світового культурного процесу величезну роль відіграла популяризація Лепким духовного доробку своєї нації у світі. У цьому контексті надзвичайно цінною є перекладацька діяльність Лепкого, в якій діяч вбачав національно-патріотичну та культурну місію. У виборі тематики видань бачимо бажання Лепкого, як перекладача, дати через твори повний образ усього того, чим Україна різко відрізняється від інших національних

збірнот. Завдяки його перекладам на польську читач вперше мав змогу познайомитись з творчим набуток українського народу, тим самим йому ставала ближчою духовна культура України.

Б.Лепкий з великим інтересом ставився до здобутків світової культури, і це було не пасивне сприйняття, а суто творче, активне, спрямоване на збагачення рідної культури, насамперед, у формі перекладів та наукових досліджень. Водночас, творчість самого митця ще за його життя вийшла далеко за межі України, стала надбанням багатьох літератур світу, зокрема, слов'янських сприяла і нині сприяє взаєморозумінню та культурному співробітництву між народами.

У форматі модерністського світосприймання Лепкий експериментував, а тому в його віршах можливі перетворення образу із об'єкту в суб'єкт зображення. У такий спосіб виникає зв'язок суб'єктного й образного планів, коли суб'єктом зображення стає не просто герой, а саме зображення, метаобраз.

Стильова домінанта письменника еволюціонує від елегійного смутку, туги, журби до мажорного, оптимістичного тону утвердження ідеї вільної, незалежної Батьківщини. Оцінюючи ставлення Б.Лепкого до української нації, можна сказати, що він не мав найменшої дози комплексу меншовартості від того факту, що належав до неї. Дітяч був гордий українською культурою, її минулим і перспективою в майбутньому. Він прагнув стерти з України порох провінційності, хотів прищепити українцям усвідомлення свого місця у світовому історичному та культурному процесі.

Нас ще чекає ознайомлення з творчістю Богдана Лепкого в повному її обсязі, нашу літературознавчу науку – осмислення його багатогранної творчості на тлі літературного процесу його епохи, сповненої складних історичних процесів і важких випробувань. Він хотів бачити молоде покоління фізично здоровим, духовно багатим, національно свідомим. Письменник розумів душу читача, який відкриває для себе світ через його твори, прагнув допомогти йому пізнати, що таке добро, правда,

справедливість, намагався повернути людям пошану до праці, повагу до людей, якої б нації вони не були, виростити в їхніх душах глибокі почуття любові до України.

Свобода людини, визвольно-національна ідея, високий піетизм, непідробна народність, що проявилася в органіці змістово-формотворчих структур, – оце і є те визначальне, яке дає нам підставу говорити про творчу індивідуальність, про стилістику письма Б. Лепкого як новатора, модерніста, що постійно утверджував у ненастанному пошуку мотиву правди, внутрішньої краси в людині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова Г. Діалогічне розуміння літератур у концепції Богдана Лепкого. Літературознавчі студії : [зб. наук. пр.] Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2010. Вип. 29. С. 3 – 8.
2. Балла Е. Поетика лірики Василя Пачовського : [монографія] Ужгород : Ліра, 2008. 176 с.
3. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. Москва : Наука, 1986. С. 154 – 159.;
4. Білик Н. Богдан Лепкий. Життя і діяльність. Тернопіль : Джура, 2001. 172 с.
5. Білик Н. Культурологічна спадщина Богдана Лепкого : [монографія] Тернопіль : Богдан, 2013. 184 с.
6. Білик Н. Роль Богдана Лепкого у поглибленні інтеграції України в світовий культурний процес. Україна – Європа – Світ : [міжнарод. зб. наук. пр. гол. ред. Л. М. Алексієвець]. Тернопіль, 2008. Вип. 1. С. 108 – 118.
7. Білик Н. Українська національна ідея в поетичній творчості Богдана Лепкого. *Слово і час*. 2006. № 9. С. 45 – 49.
8. Білик-Лиса Н.І. Богдан Лепкий у духовному відродженні українського народу. Тернопіль : Збруч, 1999. 144 с.
9. Богдан Лепкий (1872–1941): (Біографія. Творчість) Історія української літератури ХХ ст. Київ : Либідь, 1998. Кн. I. С. 83–87.
10. Богдан Лепкий. Євшан М. Літературознавство. Критика. Естетика. Київ : Либідь, 1998. С. 188—194.
11. Богдан Сильвестрович Лепкий (1872 – 1941): Біогр. показ. Укладачі М.В. Пайонк та ін. Тернопіль : Лілея, 1997. 44 с.
12. Бойчук Б. Декілька думок про поетичну мову в українській поезії. Б.Бойчук. Магістеріум : [зб. наук. пр.]. Вип. 21. Літературознавчі студії. Київ : Задруга, 2005. С. 57 – 58.

13. Бондар М. Поезія пошевченківської епохи. Система жанрів. Київ : Наук. Думка, 1986. 328 с.
14. Бровко О. Лірика Миколи Руденка. Проблеми поетики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.01.01 „Українська література” Олена Олександрівна Бровко ; Кіровоградський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2001. 20 с.
15. Бройтман С. Русская лирика XIX – XX веков в свете исторической поэтики (Субъектно-образная структура). Москва : Наука, 1974. С. 27 – 28.;
16. Бунда С. Творчий Zenit Богдана Лепкого (вступний нарис) *Літературні вісті* (Львів). 1927. №9. С.2-3, 5.
17. Бунчук Б. Віршування Богдана Лепкого першого десятиліття XX віку (краківський період). Борис Бунчук, Роман Пазюк. Тека Komisji PolskoUkraińskich Związków Kulturowych [redaktor tomu Ihor Nabytowycz]. Lublin : Oddział PAN w Lublinie, 2011. vol. VI : Poetyka Tekstu literackiego. С. 172 – 182. с.
18. Верниволя В. Лепкий Б. Писання. Київ Лейпціг, 1992. 293с.
19. Гинзбург Л. О лирике. Москва : Просвещение, 1997. С. 146 – 151
20. Голубець М. Богдан Лепкий. *Наш Прапор*. Львів. 1933. 44 с.
21. Горак Р. Трагедія Богдана Лепкого. *Дзвін*. 1990. № 10. С. 72—86.
22. Гординський С. У погоні за вічною красою: Лірика Богдана Лепкого. *На переломі епох*: [літературознавчі статті, огляди, есеї, рецензії, спогади, листи]. Львів : Літопис, 2004. С. 143 – 147.
23. Гром'як Р. Літературно-критична діяльність Богдана Лепкого. Роман Гром'як. *Давнє і сучасне*. Тернопіль : Лілея, 1997. С. 211 – 216.
24. Грушевський О. Богдан Лепкий. *Літературно-Науковий Вістник*. 1908. Кн.6. С.494-498.
25. Дзьобан О. Листи Богдана Лепкого до Василя Щурата. Олександр Дзьобан, Осип Петраш. *Записки Наукового товариства ім. Тараса Шевченка* : [зб. наук. пр.]. Львів : Видавництво НТШ у Львові, 1990.

- Т. 221 : Праці філологічної секції. С. 339 – 348.
26. Дорошенко Д.І. Історія України в 2-х томах. Т.1. Київ : Глобус, 1991. 238с.
27. Єфремов С Історія українського письменства. 4-е вид. Ляйпціг : Галицька Накладня. 1919.
28. Жулинський М. Богдан Лепкий . Із забуття в безсмертя: сторінки призабутої спадщини. Київ : Дніпро, 1990. С.81-85
29. Жулинський М. Богдан Лепкий: Український письменник. *Літ. Україна*. 1988. 21 січ.
30. Ільницький М. Настроєний життям, як скрипка. Вступна стаття. Лепкий Б.Поезії. Київ : Радянський письменник, 1990. 94с.
31. Ільницький М. Найпопулярніша постать на галицькому ґрунті... Лепкий Б. Твори у 2-х т. Київ : Дніпро, 1991. С3-12
32. Качкан В.А. Хай святиться ім'я твоє. Історія української літератури і кїльтури в персоналіях (19 – перша половина 20ст.). Книга 4-а. Івано-Франківськ: Сіверсія, 2000. 368с.
33. Качуровський І. Фоніка. Київ : Либідь, 1994. 105 с.
34. Квятковський А. Поэтический словарь. Москва : Сов. энциклопедия, 1966. 375 с.
35. Коцюбинський Ю. Чуєш, брате мій. До стосунків Богдана Лепкого з Михайлом Коцюбинським. *Українська мова і література в щколі*. 1993. № 2. С 54.
36. Календар «Червоної калини» на 1923 рік. Львів : Червона калина, 1922. С. 26.
37. Лепкий Б. Писання. Київ - Лейпціг, 1992. 283с.
38. Лепкий Б. Під Великдень [упоряд. Р. Смик]. Тернопіль : Книжково-журнальне видавництво „Тернопіль”, 1993. 42 с.
39. Лепкий Б. Під Різдво [упоряд. Р. Смик] Богдан Лепкий. Тернопіль : Лілея, 1993. 78 с.
40. Лепкий Б. Поезії. Київ : Рад. письменник, 1990. 370 с.

41. Лепкий Б. Тв.: У 2 т. Т.2. Київ : Наукова думка, 1991. 862 с.
42. Лепкий Б. Твори : в 2 т.[упоряд., передм. та приміт. М. Ільницького]
Т. 1 : Поезія. Оповідання і нариси. Київ : Дніпро, 1991. 365 с.
43. Лепкий Б.С. Поезії. Рядком: В.В. Біленко та ін., Упорд. вступ. ст. і прим. М.М. Ільницького. Київ. Рад. письменник, 1990. 383 с.
44. Лиса Н.Б. Лепкий в духовній історії України . Україна і світ. Історія: минуле і сучасність. *Тематичний збірник праць студентів і аспірантів історичного факультету Тернопільського педагогічного інституту.* Тернопіль . 1995. с. 92-96
45. Лубківський Р. Думаючи про Лепкого. *Україна* . 1989. №30. С. 12-13
46. Назарець В. Жанрові форми адресованої лірики Богдана Лепкого
Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка : [зб. наук. пр. наук. ред. М.П.Ткачук]. Тернопіль : ТНПУ, 2012. Вип. 36. Літературознавство. С. 93- 97.
47. Нахлік О. Сповідь і роздуми . *Слово і час*. 1997. №11-12. С.26 - 30.
48. Нахлік О. Філософія Б. Лепкого-поета . Оксана Нахлік . Парадигма : [зб. наук. пр.]. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. 1998. Вип. 1. С. 121 – 130.
49. Новиков Е.В. Нравственный смысл ностальгии: Автореф.дисс. М., 2009.;
50. Остап'юк Б. Чар різдвяних поезій Б.Лепкого. Тернопіль.1993.№1. с.2-3
51. Пазюк Р. Версифікація Б. Лепкого 1910-1919 років (метрика та ритміка)
Роман Пазюк. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* : [зб. наук. пр. / наук. ред. Б.І.Бунчук]. – Чернівці : Рута, 2013. Вип. 661 – 662 : Слов'янська філологія. – С. 42 – 50.
52. Пазюк Р. Віршування Богдана Лепкого першого періоду творчості (90-і роки ХІХ ст.) Роман Пазюк Філологічні трактати : [наук. журнал / редкол.: О. Г. Ткаченко (голов. ред.) та ін.]. Суми : Сумський державний

- університет, 2013. Том 5. № 3. С. 164 – 173.
53. Пазюк Р. Особливості строфіки та римування в поетичних творах Богдана Лепкого першого десятиліття ХХ сторіччя. Роман Пазюк. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* : [зб. наук. пр. наук. ред. Б. І. Бунчук]. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. Вип. 585 – 586 : Слов'янська філологія. С. 119 – 124.
54. Пазюк Р. Поетичні твори Богдана Лепкого з елементами сакрального (аспект форми). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* : [зб. наук. пр. / наук. ред. Б. І. Бунчук] – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. Вип. 697 – 699 : Слов'янська філологія. С. 35 – 39.
55. Пазюк Р. Система тропів у поезії Богдана Лепкого першого періоду поетичної творчості (1890–1899 рр.) Філологічні трактати : [наук. журнал редкол.: О. Г. Ткаченко (голов. ред.) та ін.]. Суми : Сумський державний університет, 2015. Том 7. № 2. С. 31 – 37.
56. Патер І. Богдан Лепкий і українська національна ідея. Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології : [зб. наук. пр.]. Чернівці, 2007. Т. 1 (23). С. 128 – 136.
57. Погребенник В. Творча індивідуальність Богдана Лепкого: Лейтмотиви негромадянської поезії. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка* : [зб. наук. пр. наук. ред. М. П. Ткачук]. Тернопіль : ТНПУ, 2012. Вип. 36. : Літературознавство. С. 101 – 106.
58. Погребенник В. Художній світ негромадянської лірики Б.Лепкого. Як много слово важить: *Науковий збірник на пошану В.Качкана*. Івано-Франківськ, 2006. С. 9-15
59. Погребенник Ф. Богдан Лепкий – поет, прозаїк, учений. *Жовтень*. 1988. – № 1. С. 32– 37
60. Погребенник Ф. Невтомний ратай. *Культура і життя*. 1997. 5 листоп.

61. Потебня А. Эстетика. Москва : Искусство, 1976. 614 с.
62. Салига Т. Курилася доріженька. *Україна*. 1990. № 6. С. 7.
63. Світличний І. Поезія і філософія. Серце для куль і для рим. Київ : Наукова думка, 1990. 278с.
64. Сивіцький М. Богдан Лепкий: Життя і творчість. Київ : Дніпро, 1993. 374 с.
65. Сидоренко Г. Від класичних нормативів до верлібру. Київ : Вища школа, 1980. 184 с.
66. Славутич Яр. Сумирний Орфей: Лірика Богдана Лепкого . Меч і перо : [вибрані дослідження, статті та огляди]. Київ : Либідь, 1992. С. 233 – 244.
67. Слово. Знак. Дискурс: антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. [за ред. М. Зубрицької]. 2-е вид., доповнене. Львів : Літопис, 2001. 832 с.
68. Смілянська В. Стиль поезії Шевченка (суб'єктна організація). Київ : Наукова думка, 1981. 135с.
69. Соловей Е. Українська філософська лірика : [навч. посібник]. Київ : Юніверс, 1999. 132с.
70. Спомин про автора "Журавлів": До 125 річниці від дня народження Богдана Лепкого. Львів : Русалка Дністрова, 1997. № 1. С. 4.
71. Степняк М. Поети "Молодої Музи". *Червоний шлях*. 1933. 4.1. С.165-180.
72. Стрілецька Голгофа. Спроба антології. Львів : Літопис, 1992. 184с.
73. Творчість Богдана Лепкого в контексті європейської культури ХХ ст.: *(Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 125-річчю від дня народження письменника)*. Ред. М. П. Ткачук. Тернопіль: ТДПУ, 1998. 388 с.
74. Тинянов Ю. Блок. Ю. Поэтика. История литературы. Кино. Москва : Наука, 1977. С. 116 – 123.;
75. Ткачук М. Гуманістичний пафос «персонажної» лірики Т.Шевченка Т.Шевченко і загальнолюдські ідеали. Ч. 1. Одеса, 1989.

76. Ткачук М. Форми вираження авторської свідомості в косаральському циклі Т.Шевченка. Шевченко Т.Г. і Поділля. Кам'янець-Подільський : Оіюм, 1986. 293с.
77. Ткачук М. Естетична стратегія суб'єктної структури української лірики останньої третини ХІХ століття. Матеріали П'ятого конгресу Міжнародної асоціації україністів: Літературознавство. Кн.1. Чернівці : Рута, 2003. С. 36 – 43.
78. Ткачук М. Міжсуб'єктні модули лірики Богдана Лепкого. Суб'єктно-об'єктна структура української лірики ХІХ – ХХ століть : [монографія] М. Ткачук. Тернопіль : Медобори, 2014. С. 137 – 158.
79. Ткачук М. Модерністський дискурс лірики та новел Богдана Лепкого Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль : ТНПУ, 2005. 127 с.
80. Фасоля А. Творчість Богдана Лепкого в школі. *Дивослово*. 1995. №2, С. 54—63.
81. Федорук О. Богдан Лепкий і поступ національної мистецької школи. Високе небо Богдана Лепкого: Спроба антології у публіцистиці, поезії, пісні . Бережани – Тернопіль : Джура, 2001. С. 51 – 60.
82. Франко І. Наша поезія в 1901 році. Зіб. тв.: У 50 т. Т. 33. Київ : Радянський письменник, 1982. С. 187–199
83. Царик О. Мотиви польської літератури в творчій спадщині Богдана Лепкого. Теорія літератури, компаративістика, україністика : [зб. наук. пр.]. Тернопіль : ТНПУ. 2007. С. 359 – 365